

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró felperes neve(**felperes címe**) felperesnek – a dr. Molnár Arnold ügyvéd által képviselt alperes neve(**alperes címe**) alperes ellen kártérítés iránt indult perében a Balassagyarmati Törvényszék 2017. szeptember 5. napján meghozott 14.P.20.513/2016/22. számú ítélete ellen az alperes részéről 24. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti.

Fellebbezett rendelkezését megváltoztatja és a felperes keresetét teljesen elutasítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy az állam által viselt, le nem rótt kereseti illeték összege 360.000 (háromszázhatvanezer) forint.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 80.000 (nyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket a felperes költségmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított kereseti kérelmében kérte az alperes kötelezését összesen 6.000.000 forint kártérítés megfizetésére. Előadta, hogy az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben való fogva tartása alatt túlsúfolt zárkában helyezték el, ahol nem volt megfelelő természetes megvilágítás, a toilette csak egy függönnyel volt a lakótértől elválasztva, illetve a zárkákban poloskák voltak. Fogva tartásának ideje alatt konyhai munkára volt beosztva, emiatt nem tudott részt venni a sétán, így a szabad levegőtől is megfosztották. Az alperes nem biztosította továbbá, hogy a szexuális beállítottsága miatt a fogva tartás során a rabtársai ne zaklassák. Mindezek alapján 1.100.000 forintot követelt a túlsúfolttság, 900.000 forintot a szabad levegőtől való eltiltás, 3.000.000 forintot a szexuális hovatartozása miatti sérelmei és 1.000.000 forintot a fogva tartás körülményeinek további hiányosságai miatt.

Az alperes ellenkérelmében kérte a felperes keresetének elutasítását.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forintot, míg ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a felperes által hivatkozott sérelmek 2014. és 2015. évben következtek be, így a kereseti kérelem elbírálása során az új Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. Az alperesi magatartás jogellenességének vizsgálata körében kifejtette, hogy az emberi méltóság megsértése akkor állapítható meg, ha az érintett személyt akadályozzák, gátolják az emberhez méltó életvitel folytatásában. A személyhez fűződő jogok megsértését eredményezi a szabadságvesztés büntetését töltő személy számára, ha a jogszabályban meghatározott fogvatartási körülményeket az előírt minimális mozgástér és légtér biztosításával nem teszik lehetővé. A jogszabályban előírt mozgástér és légtér biztosításának elmaradása embertelen, megalázó bánásmódot jelent. A perben az alperes sem vitatta, hogy a felperes elhelyezési körülményei nem feleltek meg a vonatkozó jogszabályi feltételeknek. Az alperes nem biztosította felperes számára a jogszabályban előírt 3 m²-es mozgásteret, illetve 6 m³-es légtér és a megfelelő szellőzéssel ellátott illemhelyet, tehát megsértette a felperes emberi méltóságát. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegét mérlegeléssel állapította meg a túlsúfoltság mértékének és a felperes által letöltött szabadságvesztés büntetés időtartamának figyelembevételével. Az elsőfokú bíróság a túlsúfoltságra tekintettel az egy napra számított kártérítés összegét 1500 forintban, összesen 750.000 forintban állapította meg, míg a megfelelő illemhely hiányára tekintettel 250.000 forint összegű sérelemdíj megfizetésére kötelezte az alperest. Az elsőfokú bíróságnak a felperes ezt meghaladó, a szexuális beállítottsága miatti, valamint a poloskacsípésekkel, a szabad levegőben való tartózkodástól történő megfosztásával és a természetes megvilágítás hiányával kapcsolatos kereseti kérelmeit elutasította. Megállapította, hogy a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének tájékoztatás ellenére nem tett eleget. A felperes azt sem igazolta, hogy szexuális hovatartozása miatt az alperes részéről érte volna a joghátrány, tekintettel arra, hogy csak és kizárólag a rabtársai részéről megvalósult sérelmekre hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperesi kereset teljes elutasítását, valamint a felperes perköltségben való marasztalását. Előadta, hogy az 32/2014. (XI. 3.) AB határozat csak a jövőre nézve, tehát 2015. március 31-i hatállyal semmisítette meg a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 137. § (1) bekezdésében írt rendelkezést, amelyből következően azt a felperesi fogva tartás során ezen időpontig alkalmazni kell. Előadta továbbá, hogy a felperes befogadása során az alperesnek nem volt lehetősége, hogy a felperest helyhiány miatt ne fogadja be, a túlsúfoltság ugyanakkor az alperesnek nem róható fel, a fogvatartási körülmények és feltételek megváltoztatására az alperesnek nincs lehetősége. Az alperes minden tőle elvárhatót megtesz annak érdekében, hogy a túltelítettséget csökkentse, ugyanakkor a rendelkezésre álló építészeti és infrastrukturális adottságok mellett több zárka kialakítására az intézetben nincs lehetőség. Kiemelte, hogy a felperes számára rendelkezésre álló mozgástér nem azonosítható a zárka területével, mivel azt napközben elhagyhatta. A felperes ugyanis 2010 októbere és 2015 júliusa között konyhai dolgozó volt, így napközben nem tartózkodott a zárkában. A munkavégzése során a konyhán elkülönített, önálló szellőzésű mellékhelyiséget is használhatta. Az alperes tehát a zárka túlsúfoltságából eredő hátrányokat megfelelően ellensúlyozta, amelyből következően személyiségi jogot sértő magatartás hiányában a jogsértés következményei sem alkalmazhatóak. Mindezeket a körülményeket az elsőfokú bíróság elmulasztotta értékelni. Felperes a keresetében emellett nem igazolta, hogy számára az elhelyezési körülmények mennyire voltak hátrányosak, hiszen nem ismert, hogy a felperes korábban egyébként milyen körülmények között élt.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. Előadta, hogy az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a fogvatartottak nem a teljes napjukat töltik zárkákban, mivel a jogszabály alapján e körülményeket nem lehet figyelembe venni, az

alperesi intézetnek a megfelelő alapterületet az elítéltek számára azok időbeosztására tekintet nélkül biztosítani kell.

A Fővárosi Ítéltábla nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes szexuális beállítottsága miatti sérelmekre, valamint a poloskacsípésekre, a szabad levegőben való tartózkodástól történő megfosztásra és a természetes megvilágítás hiányára alapított kereseti kérelmeket elbíráló rendelkezéseit, amelyek fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedtek.

Az alperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla a fellebbezett rendelkezéssel és annak jogi indokaival azonban nem értett egyet.

Az ítéltábla elsőként azt vizsgálta, hogy a felperes igénye nem tartozik-e a 2013. évi CCXL. törvény (Bvtv.) 2017. január 1. napjától hatályos 10/A. § (1) bekezdése szerinti, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárásra. A felperes azonban olyan sérelmekre hivatkozott, amelyek saját előadása szerint 2014. és 2015. évben történtek és azóta megszűntek, így a a Bvtv. 436. § (10) bekezdésére is figyelemmel a felperes a perbeli igényét polgári perben érvényesíthette.

A felperes a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerinti sérelemdíj iránti keresetét a közhatalmi jogkörben eljáró alperes jogellenes, személyiségi jogi sérelmet okozó magatartására alapította, amelynek elbírálása során a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése folytán a perbeli esetben a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség szabályait, azaz a Ptk. 6:548. § (1) bekezdését és a 6:519. §-át együtt kellett alkalmazni. A Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti felelősség speciális feltétele, hogy a kár (sérelem) rendes jogorvoslattal és a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata útján ne legyen elhárítható. Az adott körülmények között a felperes a hivatkozott elhelyezési körülményeiből eredő hátrányokat semmilyen jogorvoslattal nem tudta volna elhárítani, ezért e speciális feltétel miatt a sérelemdíj iránti igény érvényesítése nem lett volna kizárt.

A perben nem volt vitás, hogy az alperes a felperest olyan zárkában helyezte el, amely nem felelt meg a 6/1996. (VII. 12.) és a 16/2014. (XII. 19.) IM rendeletben írt elvárásoknak. Ezért arról kellett állást foglalni, hogy alappal hivatkozott-e az alperes a Ptk. 6:519. §-a alapján a felróhatósága hiányára, azaz hogy úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható.

A felperesnek az alperesi intézetbe történt befogadásával a felek között a perrel érintett időszakra alkalmazandó 1979. évi 11. tvr. (Bv.tvr.) szerint büntetés-végrehajtási jogviszony jött létre, amelynek keretei között az alperes a Bv.tvr. 21. § (1) bekezdés alapján köteles volt a felperes emberi méltóságát tiszteletben tartani. Az alperes a Bv.tvr. 12. §-a értelmében ugyanakkor a felperes befogadását nem tagadhatta meg. Az alperest tehát egyidejűleg két, az adott tárgyi feltételek között teljesíthetetlen kötelezettség terhelte: egyrészt köteles volt a felperes befogadására, másrészt az elhelyezéséről az emberi méltóságának sérelme nélkül kellett volna gondoskodnia. Ilyen körülmények között nem állapítható meg, hogy az alperes magatartása felróható lett volna, mert az adott helyzetben, két ellentétes tartalmú jogszabályi kötelezettség mellett az általában elvárható magatartás fogalma értelmezhetetlen. A felperes keresetét tehát a kártérítési felelősség általános feltételének, a felróhatóságnak hiányában el kellett utasítani.

Az ítélet tábla megjegyzi, hogy alappal hivatkozott az alperes arra is, hogy a sérelemdíj összegének meghatározása során az elsőfokú bíróság elmulasztotta értékelni, hogy a felperes a munkavégzés ideje alatt ténylegesen nem tartózkodott a zárkában.

A kifejtettkre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetét teljesen elutasította. Az ítélet tábla észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének az illetékviselésre vonatkozó rendelkezése az eljárási illeték összegét nem tartalmazza, ezért azt a rendelkező részben írtak szerint pótolta.

Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, így a felperes teljes egészében pervesztés lett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú perköltségét megfizetni. Az alperes jogi képviselével kapcsolatban felmerült költség összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg. A le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket a felperes személyes költségmentessége folytán az állam viseli.

Budapest, 2018. szeptember 4.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Matosek Edina s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: